

aboca, d'on sorgí un present *traboca* (que jo no gosaria recomanar).

Tot i Verdaguer: «¿Serà que un vent ha foses les neus de l'alta cima, / lo torb, aqueixa mànega de vents que, arrasadora, / *traboca* les cabanyes, los llacs y rius devora, / capola 'ls troncs dels arbres, com ceps la podadora / ...?», *Canigó* VII, v. 38; «d'una puntada de peu - l'en *traboca* a l'altra banda, / cinc balas que 'l pastó té, - al front les hi ha plantadas», romanço de l'època bandoleresca, S. XVII, reco. per Verdaguer (MilàF, *Romlo.*, 110.7). En expressió exagerada 'ajcure's quasi trabucant-se sobre un buit', en l'olotí PVayreda: «se *trabocà* sobre 'ls panys del Cingle Gran, acostant-hi l'orella, per si la sentiria dessota» (1918, «Catalana» I, 438). Així com a reflexiu. I amb el matis d'abocar-se, inclinar-se': «la Catedral -- ses naus altíssimes, esfereïdores, se *trebuquen* endins, endins, sostingudes per columnes dèbils com canyes», M. S. Oliver (*Ci. de Mall.*, 34.5f.).

En canvi, els mall. mantenen l'antic: «D'amistat el bé somiava: / dos pensaments que 's fan un, / dos voluntats que 's consolán, / per més que 'l món se *trabuc* / --», Miquel Victorià Amer, S. XIX (JMBover, *BiEscrBal.* I, 30.12.4); «un vol ruc, un altre ruca, / un vol mul, l'altre cavall, / un va amunt, altre davall: / per això 'l món no *trabuca*» glosa mallorquina.

S'hi pot afegir encara molta més documentació. «Pres lo un dels peus: del metge, lo *trabucà* dins», *Decam.* VIII, § 9, 493. Verdaguer va vacillar entre *u/o*: «lleuger se *trabucava* com un cistell de canyes» en l'autògraf de l'esbós de 1867 de l'*Atl.* de 1877 (IX, 30a), ço que en la versió de 1878 canvià en «*traboca's* ab sa càrrega com un cistell de canyes».

El raier: «De cinc trams los raigs avio / --- / com serpent pel pedregar / --- / com sa rua 'l traginer / --- / *trabocant* aquell que 'l munta / --- / qu'és un ray la vida humana / ---» (O. C. *Pop.* VIII, 63). «En lo café, de vegades han *trabucat* la taula, tota plena d'ampolles y copes», EmVilanova (O. C. II, 47). «... Perquè 'm temia que t'haguessis *trabocat* a la gorja de Balareny, o que t'haguessis estimbat per les clappisses de Coll-roig, tot fugint --»; «en la soletat dels boscos, en les hores d'atalaya --- me reprenia la forsa del interior desespero, sentiint-me del tot *trabucat*», MtnVayreda (*Puny.* I, v, 103 (84), XVII, 260 (202)), i també en *Sang Nova* v, § 14, 449, i *Carlinada* IX, p. 136.

A les Illes. Eiv.: «*trebucà*: volcar», PzCabr.; intr.: «—Deus 'ver *trabucat* des cap, vení amb aqueixes pamplines; / mira que ho ets disturbat! / Tu sempre, en parlà, agravies!», JnCastelló (*Ibiza y Form.*, 95). A Men. *trebucar*, Camps Merc. (*Folkl. Men.* II, 64; text a CROSSA). A Mall. ho sento alhora com a intr. i tra., en el sentit de passar una serra. A Artà remuntant la Coma de S'Escala deien «pujarem damunt això *trabucant* a Sa Vinyassa» o sigui passant a terra d'aquesta possessió i sortint de la dels Olors; i, arribant a Sa Talaia Moreia, «ja mos *trabuca* a sa banda de S'Alqueria Vella» (1964).

Però així mateix és també valencià, en sentit figurat

de 'trasbalsar, trastornar': «*En ser negre, botifarra*: aixina 'u *trabuquen* o traduixen tot algunes persones les quals per no fixar-se prou en les coses, se'ls antoixen que són unes y són atres molt diferents», MGadea (*T. del Xè* III, 16). En el Capcir ho assimilen molt al sentit del fr. *trébucher* intr. 'entrebancar-se, ensempagar': «Què voleu dir 'un barranc'? --- Quelcom que vos fa *trabuká*» (Formiguera, 1960). A Cardós i Vall Ferrera 'vomitar': *trébuká* (Estaon), a *trébukát* (Tor), 1932-4. A part dels altres que ja he citat, ja hi ha la indicació de l'arrel germànica d'oc. ant. *trabucar*, en Mackel, *Die german. Elem. in die frz. Spr.*, pp. 19, 145.

Com explico en l'article TRABUCAR del DCEC/DECH, aquest verb de creació romànica és essencialment propi del cat., l'oc. *trabucar* i el fr. *trébucher*, car en castellà no apareix fins a mj. S. xv (amb algun cas dels derivats *trabuco* i *trabucador* en el S. XIII i el XIV, i encara és en autors de lèxic amb tintura oriental). I en portuguès, on no apareix fins al S. XVI, igual que en castellà, és mot especialitzat en l'esfera nàutica; o bé, modernament, galleg («nem entendí a obra; o que mais me *trabucon* foi o empenho que tenhen ---», Castela (Esc. *Dón.*, 45.2 etc.).

Tot són, doncs, indicis, i es troben pertot, que és mot propagat des del català i la llengua d'oc; sobretot amb la raó decisiva que el primitiu *BUC* fou estrany a aquestes llengües: fora del manlleu català BUQUE, pres, com a terme nàutic, del català: és eloqüent el fet que el testimoni castellà més antic, mj. S. xv, sigui *trabucar* «volcar, zozobrar» (en el *Victorial* de Díaz de Gàmex), tant catalanisme com ZOZOBRAR < *sots-sobrar*. En canvi en francès apareix des dels orígens (*trebuchier* S. XII) i no menys en llengua d'oc, on ja tenim *trabucar* des dels trobadors més clàssics, en part escrit *trebucar* (Arnaut Daniel, fi S. XII): «e-l cavalier no-l pot nafrar, / mas soén lo fai *trabucar*, / tant lo fèr durament e-l bat / ---», *Jaufré*, v. 5400.

DERIV.: *Trabucament*: «per lo *trabucament* de la ymage d'En Ròmul, qui era déu dels romans, que adoncs casec enfremunada, e per lo *trabucament*, encara, de les altres ydoles, les quals adoncs en locs molts casegren ---», *VidesR.*, 18r2; <h>o fé per restaurament de l'*entrebucament* a restaurar, dels àngels, *VidesR.*, 81r2, n. 66, trad. «ad reparationem ruinae angelicae» (216.2f.); provinent aquest de la variant prefixada *entrebucar* que hem documentat antigament ja II, 314a52; o bé: «molt grans --- plaers --- són aquells d'amor, e en grans fets, e *entrebucats* e no pensats perills, disponer les ànimes dels amants», *Decam.* v, § 6, 317.9 (on Boccaccio havia escrit «a *strabocchevoli* e non pensati pericoli», ed. 1961, p. 344.10).

Trabucança 'cappitament': «*trebucansa* de gents / ve, per mal regidor: / bos o mals, noyriments / ensenyon li senyor», Guill. de Cervera (114/115a) (només un parell de cites en artificiosos poetes del S. XV, *AlcM*); oc. ant. *trabucansa* «chute», però s'acosta a poc més al sentit de «*trabucar*: renverser ---» (PDPF).

Trabucable 'ruïnós, relliscós, esllenegadís': «lo coratge --- en los seus desigs *trabucables*, en va los seus